

A budapesti magyar Pázmány Péter
Tudományegyetem tekintetes Jog- és
Államtudományi Karához

BUDAPEST

Dr. Mártonffy Károly
egyetemi nyilvános rendes tanár

bírálati jelentése

Dr. Székely Miklós nép-
jóléti minisztériumi állam-
titkár magántanári képesí-
tése tárgyában.

Tekintetes Jog- és Államtudományi Kar!

Dr. Székely Miklós népjóléti minisztériumi államtitkár úr, aki „a közegészségügyi közigazgatás elméleti és tételes jogi alapjai“ című tárgykörből magántanári képesítésért folyamodott, kérvényéhez az alábbi, nyomtatásban megjelent dolgozatait mellékelte.

1. A belügyminiszter közegészségügyi hatásköre. Az 1941. évi VII. Közigazgatási Továbbképző Tanfolyamon tartott előadás. Megjelent „A mai magyar egészségügyi közszolgálat“, Budapest, 1942. című műben és különnyomatban. 19 lap.

2. Közigazgatási Jogszabályok Gyűjteménye I. rész, III. kötet, Budapest, 1944. 1122 lap. A kötet az általános egészségügyre, a hatósági orvosi szolgálatra, az egészségvédelemre, az orvosi rendtartásra, a fürdőügyre, az ifjúságvédelemre, a nyilvános betegápolás és gyermekgondozás költségeire, a szociális gondozásra, a társadalombiztosításra, a lakásügyi igazgatásra, a gyámság és gondnokságra és az alapítványok felügyeletére vonatkozó jogszabályokat foglalja össze.

3. A magyar „lex tuberculosis“ és „lex veneris“, Népegészségügy, 1940. évi 2. sz., Budapest, 1940. 9 lap.

4. A városi orvosi, a községi orvosi és a körorvosi szolgálat államosítása, Népegészségügy, 1942. évi 13. sz., Budapest, 1942. és különnyomatban 12 lap.

5. A közgyógyszerellátás reformja, Városi Szemle, XXIX. évfolyam, Budapest, 1942. és különnyomatban 28 lap.

6. Házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat, összeállították és magyarázatokkal ellátták dr. Melly József egyetemi magántanár, székesfővárosi tisztiorvos és dr. Székely Miklós belügyminiszteri tanácsos, Budapest, 1942. 143 lap.

7. A lakásügy állása Budapest székesfővárosban, Városi Szemle, XXXII. évf., 3—4. sz., Budapest, 1946. és különnyomatban 43 lap.

8. A magyar szociálpolitika új útjai, Városi Szemle, XXXI. évf., 3. sz., Budapest, 1945. 20 lap.

9. A szegénybetegek kórházi ápolása, Szociális Szemle, I. évf., 5. sz., Budapest, 1940. 2 lap.

10. Társadalombiztosítás és közegészségügy, Szociális Szemle, IV. évf., 1. sz., Budapest, 1943. 6 lap.

11. Jogszabályok közzététele, A korszerű közszolgálat útja, 4. sz., Budapest, 1938. 102 lap.

12. Néhány szó a hivatalos jogszabálygyűjtemény kérdéséhez (a Magyar Jogászegylet kodifikációs vitája), Magyar Közigazgatás, II. évf., 8—9. sz., Budapest, 1934.

13. Budapest székesfőváros kerületi igazgatásának reformja, Városi Szemle.

14. Törvényjavaslat a gyógyszerészetről.

15. Törvényjavaslat a gümőkór és a nemibetegségek elleni védekezésről, valamint a közegészségügyi törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról.

1. *A belügyminiszter közegészségügyi hatásköre.* Tömören, világosan és jól áttekinthető rendszerben foglalja össze a belügyminiszternek a magyar tételes jogban — az 1876 : XIV. törvénycikktől kezdődőleg 1941-ig — fellelhető kormányzati és igazgatási tennivalóit. Helyesen indul ki abból, hogy a közegészségügy állami feladat, amelynek ellátása a belügyminiszter feladata. Az 1876 : XIV. törvénycikk ezt úgy fejezi ki, hogy „a közegészségügy vezetése az állami igazgatás köréhez tartozik“ és hogy „az összes közegészségügyi ügyet a belügyminiszter vezeti“. Ebben a két tételben benne van a közegészségügynek az állam útján központilag történő egységes irányítása. Ugyanígy vált a közegészségügy a XIX. évszázadban az állam gonuralkodása alatt a népoktatásügy lett azzá. A tanulmány bőségesen foglalja a belügyminiszternek tisztán kormányzati feladataival: a szervezés, jogszabályalkotással, a felügyelettel, ellenőrzéssel és irányítással. Tár-E feladatkört szabatosan megjelölte már az 1876 : XIV. törvénycikk, amely 167. §-ában megállapítja, hogy „a belügyminiszter... intézkedik, felfolyamodások felett végsőfokúlag dönt... és engedélyeket ad mindazon ügyek-igazgatási feladatkör nagyjelentőségű bővülését jelenti az egészségvédelmi a járványos megbetegedések elleni védekezés. Az egészségvédelem terén kiváló szerepet tölt be az 1925 : XXXI. törvénycikkkel létesített Országos Közegészségügyi Intézet. A szerző határozott érdeme, hogy a tételes jognak rendkívül szétszórt egyes rendelkezéseit több mint 60 esztendő jogszabályban, szerves egészet alkotva rendszerbe foglalta.

2. Folyamodó legterjedelmesebb munkája a *Közigazgatási Jogszabályok Gyűjteménye*, I. rész, III. kötete. Jogszabálygyűjtemények összeállítása kétségen kívül technikai munka. Ha azonban figyelembe vesszük azt a nagy szolgálatot, amelyet a jól rendszerezett, áttekinthető és mindenekelőtt lelkiismeretes jogszabálygyűjtemény a keresett jogszabály gyors megtalálása megkönnyítésével a jogalkalmazó hatóság részére, a tájékozódás és hozzájárulásos feldolgozója számára is jelent, a tudományos munkásság elbírálásánál feltétlenül számításba kell vennünk. A közigazgatási jog mindenekelőtt tételes jog a jogszabályoknak ma már szinte áttekinthetetlen tömegével. Az eligazodás ebben csakis a jó jogszabálygyűjtemény segítségével lehetséges. A megbízható jogszabálygyűjtemény összeállítója tanúságot tesz a jogász egyik számottevő tulajdonságáról, tehát a jó közigazgatási joganyag tudományos feldolgozóját. A Közigazgatási Jogszabályok Gyűjteményének már első kiadása így készült. Első ízben kísérelte meg egyetlen jogot is. A kötetet több szerkesztőtársával Székely Miklós szerkesztette, az összeállítás és formábaöntés az ő egyéni munkája. A gyűjtemény 1932-ben elkészítésére kellett gondolni. Az időközben felduzzadt joganyagra való tekintettel az új kiadás több kötetre tervezetett. 1944-ig három kötet jelent meg, amelyek a belügyi igazgatás anyagát ölelik fel. E három kötetből a harmadik Székely Miklós munkája. Azt, hogy a jogszabályrendezés kérdé-

sével komolyan és körültekintően foglalkozott, bizonyítja «A magyar „lex tuberculosis” és „lex veneris” című, alább ismertető tanulmányai. „Így jutunk el korunk egyik súlyos problémájához, a jogszabályok állandó változásához s minden elképzelést felülmúló megnövekedéséhez. Állampolgár és hatóság egyaránt érzi ennek egyre elviselhetlenebb terhét. Ma már eljutottunk odáig, hogy a „Statutory Rules and Orders” című rendeletgyűjteményben a tájékozódás lehetővé tétele érdekében minden évben hivatalosan közzé kell tenni, hogy az új jogszabályok milyen korábbi jogszabályokat hatálytalanítanak, illetőleg milyen vonatkozásokban módosítják azokat. Az 1934. évi kötetben petit szedéssel 27 oldalt foglal le az index.”

3. A magyar „lex tuberculosis” és „lex veneris”. E törvényjavaslat mint a gümőkór és a nemibetegségek elleni védekezésről, valamint a közegészségügyi törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról alkotott 1940 : VI. törvénycikk került a törvénytárba. A gümőkór és a nemibetegségek elleni védekezésről szóló dolgozat bevezetőleg foglalkozik mindkettőnek a népi erő megőrzése szempontjából való mérhetetlen jelentőségével. Mindkettőre vonatkozólag statisztikai adatokat is közöl. Foglalkozik a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálattal, s a hatósági orvosi szolgálattal.

4. Ugyancsak törvényjavaslatismertetést tartalmaz a városi orvosi, a községi orvosi és a körorvosi szolgálat államosításáról szóló dolgozat, amely az e tárgyról készült és benyújtott törvényjavaslat törvényhozási tárgyalása alkalmából jelent meg. Szerző statisztikai adatok támogatásával kifejti az okokat, amelyek a helyhatósági orvosi szolgálat államosítását megokolják. Foglalkozik az 1908 : XXXVIII. és az 1936 : IX. törvénycikkkel, majd a törvényjavaslat egyes rendelkezéseivel. „A távoli cél, az önálló egészségügyi szakszolgálat kiépítése. A helyes választóvonal e kérdésben leginkább talán az lehetne, hogy mindazok az ügyek, amelyekben hatósági kényszer útján való megvalósításra nem kerülhet sor, a hatósági orvosi szakszolgálatnak intézkedési körébe átutaltassanak.” A törvényjavaslat — amely mint 1942 : XII. törvénycikk került a törvénytárba — legfontosabb rendelkezése az, hogy a városi orvosi, a községi orvosi és a körorvosi állások az állami rendszerű VII—X. fizetési osztályokba tartoznak. Azt az orvost, akinek legalább háromévi orvosi gyakorlata van, az állami rendszerű IX. fizetési osztályba sorozott városi orvosi, községi orvosi vagy körorvosi állásra lehet kinevezni.

5. A közgyógyszerellátás reformja. A közgyógyszerellátás a szegénygondozással áll szoros kapcsolatban, mert a kórházi ápolásban nem részesülő szegénybetegnek közköltségen történő gyógyszerellátását jelenti. A közgyógyszerellátás több mint 200 esztendőre tekint vissza. Szerző idézi a helytartótanácsnak több idevágó rendeletét 1724-től kezdődőleg. Közli az 1850. évi 8973. számú Utasítást, amely a szegénybetegeknek ingyenes gyógyszerellátását első ízben foglalja rendszerbe. 1871-ben adták ki először a Magyar Gyógyszerészkönyvet. Az 1875 : III. tc. 6. §-a szabályozza először törvényhozási úton a szegénybetegek gyógyszerellátásával kapcsolatos költségek viselésének kérdését. Az ipari munkavállalók gyógyszerellátását az 1891 : XIV., az 1907 : XIX., az 1927 : XXI. törvénycikkek szabályozzák. Az 1875 : III. tc. 6. §-a helyébe pedig az 1898 : XXI. törvénycikk lépett. E törvény felállítja az Országos Betegápolási Alapot. A 118.956/1898. B. M. sz. rendelet megállapítja, hogy a törvény szempontjából kit kell szegénynek tekinteni, az 50.000/1899. B. M. sz. rendelet szerint a hét éven aluli elhagyott gyermekeket is szegénynek kell tekinteni. Az első világháború után sűrűn követik egymást az újabb és újabb rendeletek, 4100/1925. M. E., 5180/1926. M. E., 6000/1931. M. E., 400/1932. N. M. sz. rendelet. Így érkezett el a fejlődés a városi orvosokról, a községi orvosokról és körorvosokról, valamint

egyes közegészségügyi rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről alkotott 1942 : XII. törvénycikkhez, melynek 15. §-a tartalmazza a gyógyszerellátásra vonatkozó rendelkezéseket. E rendelkezéseket a 999/1942. B. M. számú rendelet lépteti életbe. A rendelet 2. §-a a közgyógyszerellátásra igényjogosultak, a 3. § a rendelésre jogosító orvosok, a 4. § a rendelhető gyógyszerek körét határozza meg. Az 5. § az insulinrendelés tekintetében intézkedik. A 8. § a gyógyszerészek ama régi panaszán, hogy a kihitelezett gyógyszerek árát késedelmesen kapják meg, oly módon kíván segíteni, hogy a benyújtott számlának kifizetését még a tiszti főorvosi felülvizsgálat előtt megengedi.

A gondos és önálló forráskutatásokon nyugvó tanulmány, amely kezdetől fogva végig követi a fejlődést, a következő érdekes megállapítást teszi: „Az az igyekezetem, hogy egy jogintézményünk fejlődését több mint két évszázadon keresztül bemutassam, azzal az eredménnyel járt, hogy legfontosabb vonatkozásában — a költségviselés kérdésében — legcélszerűbb-mutatkozott.“

6. *A házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat.* (Társszerző dr. Melly József.) A vonatkozó törvény magyarázatát löbb mint 30 lapra terjedő fejtegetés vezeti be az egészségesebb nemzedékek születésének előmozdítására irányzott törekvésekről. Sok értékes utalást találunk a filozófusokra, nemzetgazdákra, akik a népesség szaporodásával foglalkoztak. A könyv foglalkozik Magyarország népszaporodási kérdésével, a városok népmozgalmi adataival, a depopuláció okaival, az egészségügyi és szociális köztegeknek a népszaporodásra gyakorolt hatásával, a veneriás betegség-előtti kötelező vizsgálatokkal. Kodifikációs munkálatok cím alatt találjuk a végleges törvényhozási rendezést előkészítő munkálatokat. A következő orvosi vizsgálatokkal kapcsolatos rendelkezéseit és a vonatkozó végrehajlási rendelkezéseket. A könyv a törvényi és rendeleti joganyagot egymás mellett közli, az áttekintést más technikai eszközökkel is elősegíti (a törvény szakaszainak idézése fent, a rendeleteké antiqua, a történelmi rész és a magyarázó szöveg kurzív stb. szedésű). Azt a célt, amelyet a szerzők maguk elé kibocsátott általános és helyi jelentőségű jogszabályok szövevényébe való bevilágítás, valamint a törvény céljának tiszta kidomborítása és mindezek mellett az érdekeltek és az érdeklődők tájékoztatása és mindezek kor ezt a magyarázatos jogszabály-összeállítást közrebocsátottuk“.

7. *A lakásügy állása Budapest székesfővárosban.* A közegészségügynek s így a közegészségügyi igazgatásnak egyik legfontosabb kérdése a lakásügy. Szerző több külföldi szerzőre hivatkozva érdekesen és szemléletesen fejtegeti a lakáskérdés mikénti kialakulását általában és a történelmi körökben. Idézi Concha Győző nézetét, amely szerint „mint általában, úgy a lakások egészségi gondozására nézve is helyes, ha a közegészségügyi igazgatás hivatalból, előzetesen jár el, vagyis az építkezéseket hatósági engedélytől teszi függővé“. A tanulmány foglalkozik az angol és orosz lakás-politikával. Ismerteti a lakásprobléma kialakulását Magyarországon. És pedig az 1914 előtti időben az első világháború alatt, a két világháború között, a második világháború alatt és végül az ostrom utáni időben. Érdekes adatokat közöl a fővárosi lakásépítésekről, a Wekerle-féle kispesti állami lakótelep létesítéséről, kezdődőleg egészen 1928-ig. Kifejti a felmondási jog, a hatósági igénybevétel (rekvirálás) alakulását. Tárgyalja a bér-emelés körlátóztatását, a felmondási tilalmat, a lakáscsere megengedését,

a közszolgálati alkalmazottak elhelyezését, a lakásügyi hatóságokat, foglalkozik az Országos Kislakásépítő Szövetkezettel, az Oncsa kislakás- és az OTI bérházépítkezéseivel. A tanulmány sok adatot tartalmaz a második világháború alatti úgynevezett „közérdekű lakásakció“-ról. Részletesen tárgyalja az ostrom utáni idő lakáspolitikáját. A lakáspolitikai végső céljaként Rooseveltnél elnök kijelentését állítja oda, amely szerint mindenkinek megfelelő lakáshoz van joga.

A tanulmány igazolja, hogy szerzője a lakáskérdést mind közegészségügyi, mind szociálpolitikai, mind pedig közigazgatásjogi szempontból alaposan ismeri és a vonatkozó anyagot szemléletes módon, jó összefoglalásban tárja az olvasó elé.

8. *A magyar szociálpolitika új útjai.* Foglalkozik az Országos Népi és Családvédelmi Alapról alkotott 1940 : XXIII. törvénycikkkel, az alap központi és helyi szerveivel. Ezek: az Igazgató Bizottság és az Országos Szociális Felügyelőség, középfokon a törvényhatóság első tisztviselője, alsófokon a főszolgabíró, illetőleg a megyei város polgármestere által kijelölt külön szociális előadó. A szociális gondozás és adatfelvételezés feladatait az egészségügyi védőnők látták el. A megbízott zöldkeresztes védőnők személyében tehát egyesült az egészségügyi és a szociális igazgatás. A tanulmány tárgyalja a közjóléti szövetkezeteket, az úgynevezett bajtársi szolgálatot és a munkaközösségeket. Foglalkozik továbbá a házassági kölcsönök nyújtásával, a házhozjuttatással, a sokgyermekes családok támogatásával stb. Ez utóbbiak az erkölcsszínvonal emelését célozzák.

Szerző részletesen ismerteti a legújabb szociális kormányprogramot, amely a 6300/1945. M. E. és a 4700/1945. N. M. számú rendeletekben van lefektetve. A legfontosabb rendelkezés, hogy „a dolgozó néposztályok szociális helyzetének javítása közfeladat“. E tétel méltán sorakozik a népoktatásról és a közegészségügyről alkotott hasonló jogszabályokhoz. A másik figyelemre méltó jelenség, hogy az összes dolgozók megsegítéséről van szó, tehát nem egyik vagy másik néposztályról, a vidéki, vagy városi lakosságról. „Gondoskodni kell arról, hogy a dolgozó néposztályok szociális helyzetének megjavítására irányuló szempontok mind az állami és önkormányzati jogszabályalkotás, mind a közigazgatás egész területén érvényre jussanak. Gazdasági megsegítés, valamint a széles néprétegek jóléti és művelődési érdekeit szolgáló szociális intézmények és intézetek létesítése útján elő kell segíteni a dolgozó néposztályok gazdasági és szellemi életszínvonalának emelését. Az Országos Szociálpolitikai Tanács véleményének meghallgatása után országos szociális munkatervet kell készíteni, szociális alapot kell létesíteni.“ A szociális szakszolgálatot a szociális főfelügyelők, a szociális felügyelők és a szociális titkárok látják el. Szerző elismeréssel adózik az elmúlt időnek, amennyiben építő munkát végzett, bírálja a hiányokat és megmutatja a fejlődés helyes és várható új útjait.

9. *A szegénybetegek kórházi ápolása.* Az 1938. évi március hó 30-án benyújtott törvényjavaslat rövid lélekzetű ismertetése. Ismerteti a közkórházi ápolási költségek viselésére vonatkozó jogszabályokat (1875 : III. és 1898 : XXI. törvénycikkeket, valamint az 5180/1926. M. E., a 6000/1931. M. E. és a 256.300/1937. B. M. számú rendeleteket. Vizsgálja a szegénybetegek kórházi ápolási kérdésének lényegét, számadatok felsorakoztatásával mutat rá a kérdés megoldásának számottevő nehézségeire. E megoldást „a szociális feladatoktól áthatott közigazgatástól várja. Minthogy már a 269.000/1934. B. M. számú rendelet megkívánja, hogy a közkórházak felelős vezetői a kórházi ápolást igénylő betegek után előálló gyógydíjak behajtásánál a méltányossági és szociális szempontokat mindenkor kellően mérlegeljék.“

10. *Társadalombiztosítás és közegészségügy.* Szerző a társadalombiztosítás és közegészségügy összefüggését abban látja, hogy lényegében a társadalombiztosítás oly szociális intézmény, amely elsősorban közegészségügyi tevékenységet fejt ki. E tételt igazolva látja mind a betegségi, mind a baleseti, mind az öregségi stb. biztosítás esetében. A legszegényebb néprétegek egészségügyi ellátása a hatósági orvosi szolgálat feladata, a gyógyszerellátás ingyenes, a kórházi ápolás költségeinek fedezete közpénzek felhasználásával történik. A felső néprétegek egészségügyi ellátásukat maguk intézik. A társadalombiztosítás viszont a két véget között a középső helyet foglalja el. A tanulmány foglalkozik az orvosi személyzettel, a zöldkeresztes védőnői szolgálattal, a biztosító intézetek tüdő- és nemibeteg-szakrendeléseivel, a közfogyasztásra szolgáló élelmiszerek és italok előállításával, kezelésével és forgalombahozatalával; a biztosító intézeteknek a házasságkötés előtti orvosi vizsgálataival, a kórházi (gyógyintézeti) ápolás kérdésével. Részletesen tárgyalja a kórházi (gyógyintézeti) ápolás kérdését szabályozó 7200/1942. M. E. számú rendelet egyes intézkedéseit, idézi az 1942 : XII. tc. 12. §-át, amely megállapítja, hogy a belügyi tárca keretében engedélyezett nyilvános betegápolási átalány, illetőleg a belügyi, valamint a vallás- és közoktatásügyi tárcák keretében a betegápolási költségek fedezésére előírt irányozott hitelösszeg terhére díjfizetés kötelezettsége nélkül kiket kell ápolásban részesíteni.

A tanulmány a vonatkozó jogszabályok tükrében világos képet ad a társadalombiztosítás és a közegészségügy szerves kapcsolatáról.

11. *Jogszabályok közzététele.* A szerző húsz különböző állam jogszabály-közzétételi rendszerét nagy gonddal tanulmányozta. Az államokat e szempontból három csoportba sorolta. Az első csoportbeliek (Ausztria, Finnország, Jugoszlávia, Lengyelország, Németország, Németalföld) az úgynevezett német rendszert követik, amely szerint a hivatalos lapok nagy fólió alakban jelennek meg, törvényeket nem közölnek. A törvény- és rendeletkiadvány külön füzetekben, együttesen és vegyesen hozza a törvényeket és rendeleteket. A második csoportbeliek (Belgium, Bulgária, Franciaország, Görögország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Törökország) a latin rendszert követik, amely szerint a hivatalos lapok 4° alakban jelennek meg. A törvényeket és rendeleteket a hivatalos lapban közlik. Végül a harmadik csoportba tartozó Anglia és az Északamerikai Egyesült Államok az úgynevezett angol rendszert követik, amely szerint a törvények és rendeletek rendszeres könyvalakban, számonként adatnak ki.

A Svájcban, Jugoszláviában, Görögországban követett rendszer annyiban tér el a fentiektől, hogy a törvényeket és rendeleteket a hivatalos lap külön mellékleten hozza. E mellékletek egybekötve adják a törvény- és rendeletgyűjteményt.

A tanulmány második része részletesen tárgyalja a jogszabályok közzétételi rendszerét Magyarországon. Ismerteti a törvények és rendeletek közzétételére vonatkozó rendelkezéseket, ismerteti továbbá a Budapesti Közlönyre, a kormányhatóságok szakközlönyeire, a Magyarországi Rendeletek Tárára, a szabályrendeletek közzétételére, a Fővárosi Közlönyre, Budapest Jogszabályai című gyűjteményre vonatkozó tudnivalókat.

A harmadik rész a reformjavaslatot, az egyszerűsítési lehetőségeket tárgyalja. (A hivatalos lap formája, Országos Törvénytár, Törvények Gyűjteménye, Magyarországi Rendeletek Tára tekintetében megvalósítható reformok.)

A negyedik rész az adatgyűjtemény, amely összehasonlító táblázatokat, törvénytári kiadványok, a Magyarországi Rendeletek Tára előállítási egységárait, a hivatalos lap előfizetési és hirdetési díjait tartalmazza.

A „Jogszabályok közzététele“ című dolgozat Székely Miklósnak leg-sikerültebb tanulmánya. Tárgya nem választott témaköréhez tartozik, mégis komolyan figyelembe veendő, mert általában minden közigazgatási jogász számára jelentős. Az utóbbi évtizedek egyik legtöbbet vitatott kérdése nálunk és külföldön a jogszabályok mikénti megjelentetési formája. Méltán sajnálhatjuk, hogy a módszeresen önálló kutatással végzett anyaggyűjtés, a jól átgondolt mértéktartó javaslatok nem valósulhattak meg. A szerző így is szép példáját adta annak, hogy e nagyfontosságú kérdés megoldását hogyan kell elvi alapon rendszeresen keresztlüvinni.

12. *Néhány szó a hivatalos jogszabálygyűjtemények kérdéséhez.* (A Magyar Jogászegylet kodifikációs vitája.) A jogszabályrendezésnek hazánkban és külföldön immár évtizedek óta napirenden lévő ügye 1930 körül fordulathoz jutott. Az Országos Takarékosági Bizottság, a miniszterközi bizottságok tárgyalásai után a közigazgatás racionalizálásának kormánybiztosa javaslatára a jogszabályrendezés országos ügygé, kormányprogrammá lett. Ezzel teljesen egyidőben jelent meg a „Szabatos törvény, a jogszabályok rendezése és szerkesztése“ (Budapest, 1932.) című munka. Vladár Gábor a kormányprogramot és az utóbb említett munkát alapul véve, a Magyar Jogászegyletben foglalkozott a jogszabályrendezés, különösen a tervezett hivatalos összeállítások kérdésével. A racionalizálási kormánybiztos és a „Szabatos törvény“ című tanulmány írója részletesen válaszolt Vladár Gábor érveire. Mindhárom tanulmány egy kötetbe foglalva „Kodifikációs törekvések“ cím alatt megjelent. A Magyar Jogászegyletben lefolyt s annak idején a magyar jogászság körében általános érdeklődéssel fogadott vitával foglalkozik Székely Miklós dolgozata. Bár ő maga a jogászegyleti előadásokról azt mondja, hogy „a felvetett kérdést hisztórikum, vélt nehézségek, megoldási lehetőségek szempontjából kimerítően tárgyalták, a magas színvonalon mozgó vitában az érveknek és ellenérveknek gazdag tárházát bocsátották a nyilvánosság rendelkezésére“, megállapítható, hogy mégis volt új mondanivalója, hozzátennivalója. Több találó példát hoz fel. Így a gyülekezési jog a politikai gyűlések tartásának kérdését, az 1929 : XXX. törvénycikk által szabályozott fegyelmi eljárást, a pénzbüntetést és pénzbírságot, az iparüzési jogot elvonó határozat ellen fellebbezés (1922 : XII. tc. 70. §) kérdését. Érdekes, amit fentebb ismertetett s általa szerkesztett Közigazgatási Jogszabálygyűjteményének első kiadásával kapcsolatban ebben az összefüggésben említ. „A mi szerény keretekben megvalósított magángyűjteményünk 50 szakembernek egy éven át tartó szakadatlan küzdelmét jelentette oly nehézségekkel, melyek hivatalos összeállítás szerkesztése közben még hatványozottabb mértékben fognak jelentkezni.“ Ez a megállapítás mindenestre komoly figyelmeztetés a hivatalos összeállítások szerkesztésével együtt járó nehézségekre olyan szakember részéről, aki szép eredményeket felmutató működése eredményeképpen ezt a munkát több évi gyakorlatból minden legapróbb részletében jól ismeri. Saját kodifikációs elgondolásait pontokba foglalva közli, amelyeknek lényege, hogy egyes ügyágak, szakcsoportok szerint külön-külön a mindenkori szükséghez képest kell a jogszabályok inkorporálását megvalósítani.

13. *Budapest székesfőváros területi igazgatásának reformja.* London, New York, Párizs, Berlin, Bécs és Róma igazgatásának ismertetése után Budapest igazgatásának alakulását tárgyalja az 1872 : XXXVI. törvénycikken, a Budapest székesfőváros kerületi előljáróságairól alkotott 1893 : XXXIII. törvénycikken keresztül az 1930 : XVIII. törvénycikkben lefektetett szervezeti változtatásokig. Szemléltető táblázatokat közöl a kerületi előljáróságok ügymenetéről 1907-től 1935-ig közigazgatási és kihágási ügyekben, továbbá a kiállított bizonyítványok számának alakulásáról. Az

1936. évi október hó 21-én benyújtott törvényjavaslat tartalmazta Budapest közigazgatásában a polgármesteri és kerületi előjáró hatáskörére vonatkozó rendelkezéseket. Kifejti, miként kellene kialakítani a polgármester hatáskörét, nevezetesen a kerületi érdeket meghaladó ügyek egyöntetű, gyors és célszerű intézését és a takarékoság elvének érvényesítését. Viszont a kerületi előjárónak az 1893 :XXXIII. törvényekben megállapított hatásköre időközben nagymértvű eltolódást szenvedett, így azt komoly revízió alá kell venni.

*

E vázlatosan ismertetett dolgozatokból Székely Miklós írói és tudományos egyéniségét a következőképen rajzolhatjuk meg.

Több tanulmány kifejezetten választott tárgyköre, az egészségügyi közigazgatás, több a szociális közigazgatás területéről való. Az egészségügyi közigazgatás területéről való a bemutatott két törvényjavaslat is. Folyamodónak vannak dolgozatai, amelyek a kodifikáció egyes kérdéseit tárgyalják és végül van olyan is, amely az általános igazgatás mezejéről való. Jogszabálygyűjteményi munkássága bizonyítja a közigazgatási jog egész területét átfogó ismereteit. Törvényszerkesztői munkásságából különösen a gyógyszerészetről és a gümőkór és nemibetegségek elleni védekezésről, valamint a közegészségügyi törvények egyes rendelkezéseinek módosításáról készült törvényjavaslatokat emelem ki. Mindkettő voltaképpen terjedelmes tanulmány, úgyhogy megfelelő formába öntve, a habilitáció alapjául szolgáló dolgozatokként szerepelhetnének. Az első 74 lap, amelyből mindössze 14 lap a szakaszokba foglalt törvényjavaslatszöveg, a többi beható jogi és történelmi kutatásokon nyugvó tanulmány. Az említett másik törvényjavaslat, amely korunk két legpusztítóbb népbetegségével foglalkozik, 52 lap terjedelmű, amelyből 16 lap a törvényjavaslatnak szakaszokba foglalt szövege. Az általános indokolás szociológiai tanulmány, amely összehasonlító alapon tárgyalja mind a gümőkór, mind a nemibetegségek elleni védekezés nemzetközi állását.

Székely Miklós irodalmi munkássága felett végzett szemlénk arra mutat, hogy ő a tételes közigazgatási jognak érdemes művelője és rendszerezője, ellenben a közigazgatási jog elméleti kérdéseivel kevésbé foglalkozott. Eddigi szorgalmas, odaadó munkássága azonban arra a biztos reményre jogosít, hogy az egyetemi oktatásban való részvétele szükségképpen meg fogja hozni a közigazgatási jog elméleti kérdéseivel való mélyreható foglalkozást is. Erre őt választott témaköre is rávezette, amely az egészségügyi közigazgatás elméletének kérdésével komolyan foglalkozik.

Folyamodó az angol, francia és német nyelv birtokában van, tehát az e nyelveken megjelent közigazgatási irodalmat tudományos munkásságában és majdan egyetemi előadásaiban felhasználni és értékesíteni tudja.

Azt, hogy folyamodó bevált jó előadó, több nyilvános szereplésével, így a Közigazgatási Továbbképző Tanfolyamon tartott előadásával bizonyította be.

Tekintetes Kar! Az 1946. évi július hó 5. napján tartott VIII. rendes üléséből 2490/1945—46. sz. alatt kapott megbízásnak megfelelően, dr. Székely Miklós népjóléti minisztériumi államtitkár úr tudományos dolgozatairól javaslatomat tisztelettel a következőkben terjesztem elő.

A magántanári képesítő szabályzat 10. §-a alapján tisztelettel javaslom, hogy dr. Székely Miklós elismerésre méltó tudományos munkáját a habilitáció alapjául elfogadni és őt a magántanári képesítés további cselekményeihez bocsátani szíveskedjék, mert folyamodó önálló és komoly tudományos dolgozatai a szabályzat 4. §-ában foglaltaknak mindenben meg-

felelnek és mert folyamodó a közigazgatási jog egész körére kiterjedő széleskörű ismeretei mellett e tudomány önálló művelésére képes és tőle joggal várható, hogy a tudomány és felsőoktatás terén hasznos tevékenységet fog kifejteni. Végül tisztelettel javasolom, hogy — hivatkozva a szabályzat 22. §-ára — a hasonló kvalifikációjú jelöltekkel szemben követett gyakorlatnak megfelelően őt a szóbeli kollokvium alól felmenteni és közvetlenül próbaelőadásra felhívni szíveskedjék.

Budapest, 1946. augusztus hó
A tekintetes Kar iránt

mély tisztelettel
Dr. Mártonffy Károly
egyetemi ny. r. tanár